

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ แก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายคำรณ ศรีแจ้ง

๒. เลขประจำตัวประชาชน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๙๓ ม.๓ ต.พสุวรรณ์ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี

โทรศัพท์ ๐๖๑-๑๔๕๗๐๑๗๕ Facebook - Line ID ๐๙๘๐๖๐๗๗๖๙

ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๗

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยตะแคง

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ -

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ไม้ผล

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๕ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

ในพื้นที่ ๕ ไร่ มีแปลงเรียนรู้ที่พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้

- การบริหารจัดการ การผลิตพืช ตามแนวทาง BCG Model

- การบริหารจัดการพื้นที่การทำเกษตรผสมผสาน

- การผลิตเห็ดเศรษฐกิจ

- แผนการจัดการวัสดุทางการเกษตร เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากร (Zero waste)

- การจัดการน้ำโดยรูปแบบเกษตรอัจฉริยะ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

๒. การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์

๓. การผลิตเห็ดนางฟ้า

๔. การเลี้ยงหมู

๕. การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์

๖. ระบบน้ำอัจฉริยะ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิต

๑.๑ การจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า

- ระบบการให้น้ำแบบอัจฉริยะ

๑.๒ การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์

๑.๓ การจัดการระบบนิเวศน์และการรักษา

๑.๔ การจัดการผลผลิต

๒. หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิต

- การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP)

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๑ การเลี้ยงปลาตก

๑.๒ การเลี้ยงหมู

๑.๓ การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ และสารชีวภัณฑ์

๑.๔ การเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า

๑.๕ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

๑.๖ โรงสีข้าวขนาดเล็ก

๒. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

- ระบบน้ำอัจฉริยะ

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การจัดการฟาร์ม

๒. การบริหารจัดการด้านสหกรณ์

๓. การตลาด

๔. การบริหารจัดการกลุ่ม

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร "การลดต้นทุนโดยใช้สารชีวภัณฑ์"

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
- เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรและยกระดับคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค
- เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับระบบการเกษตรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

เนื้อหา

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารชีวภัณฑ์:
 - ความหมายและประเภทของสารชีวภัณฑ์ (จุลินทรีย์, สารสกัดจากพืช)
 - ข้อดี-ข้อเสีย และความแตกต่างจากสารเคมีทางการเกษตร
๒. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ที่สำคัญ:
 - ไตรโคเดอร์มา (Trichoderma sp.): การขยายเชื้อเพื่อป้องกันโรคพืช
 - บิวเวอร์เรีย (Beauveria bassiana): การขยายเชื้อเพื่อควบคุมแมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยและหนอน
 - เมธาไรเซียม (Metarhizium anisopliae): การขยายเชื้อเพื่อควบคุมแมลงศัตรูพืช
 - น้ำหมักชีวภาพจากสมุนไพรมะนาว: การผลิตเพื่อใช้ไล่แมลง
๓. เทคนิคการประยุกต์ใช้ในแปลงเกษตรกรจริง:
 - การประยุกต์ใช้ในพืชเศรษฐกิจของพื้นที่ (ข้าว, ข้าวโพด, ถั่วเหลือง)
 - การใช้สารชีวภัณฑ์ร่วมกับการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การบรรยาย: ให้ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับสารชีวภัณฑ์โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
๒. การสาธิตเชิงปฏิบัติการ: ให้เกษตรกรได้ลงมือปฏิบัติจริงในการขยายเชื้อจุลินทรีย์และผสมน้ำหมักชีวภาพด้วยตนเอง
๓. การศึกษาดูงาน: เยี่ยมชมแปลงเกษตรกรของเกษตรกรต้นแบบที่ใช้สารชีวภัณฑ์จนประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและให้เห็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้
๔. การติดตามและให้คำปรึกษา: จัดทำไลน์กลุ่ม หรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถขอคำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้ตลอดเวลา

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยข้อมูลจากพื้นที่จะถูกรวบรวมและนำเสนอไปยังระดับที่สูงขึ้น และเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่ายศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อนำเสนอข้อมูลและปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อส่งต่อไปยังคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด พร้อมทั้งติดตามและตรวจสอบแผนฯ อย่างต่อเนื่อง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายศพก. อำเภอแก่งกระจาน และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอกระจาน

แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)												
กิจกรรม/โครงการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	ปีงบประมาณ ๒๕๖๖	ปีงบประมาณ ๒๕๖๗	ปีงบประมาณ ๒๕๖๘	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙	ปีงบประมาณ ๒๕๗๐	ปีงบประมาณ ๒๕๗๑	ปีงบประมาณ ๒๕๗๒	ปีงบประมาณ ๒๕๗๓	ปีงบประมาณ ๒๕๗๔
๑. กิจกรรมส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๒. กิจกรรมส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๓. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๔. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๕. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๖. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๗. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๘. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๙. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๑๐. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจของเกษตรกรต้นแบบเริ่มต้นจากความรักในอาชีพเกษตรกรรมที่ทำมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ถึงแม้จะมีความรู้จากการศึกษาในระดับประถมศึกษา แต่ประสบการณ์ที่สั่งสมมาสามสิบปีทำให้มองเห็นว่าวิถีการทำเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติเพียงอย่างเดียวเริ่มไม่ยั่งยืน แรงบันดาลใจที่สำคัญที่สุดคือความต้องการที่จะเห็นผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้นและมีรายได้ที่มั่นคง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัวและชุมชน จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงมาจากความตระหนักว่า “ถ้าไม่เปลี่ยนวันนี้ อนาคตอาจไม่มีที่ยืน” เกษตรกรต้นแบบจึงตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอแก่งกระจาน โดยเริ่มจากการเข้าอบรมและศึกษาดูงานในเรื่องที่ตนเองสนใจ เช่น การจัดการดินและน้ำ, การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี, และการป้องกันศัตรูพืช การเปิดใจรับความรู้ใหม่ๆ และ

การนำหลักวิชาการมาปรับใช้ในไร่นาของตัวเองที่ละเล็กทีละน้อย คือก้าวแรกที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำที่ไม่แน่นอน: แม้จะมีเขื่อนแก่งกระจาน แต่พื้นที่เกษตรกรรมบางแห่งก็ยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง หรือน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนที่มาไม่เป็นเวลา ความแปรปรวนของสภาพอากาศ ทำให้ผลผลิตเสียหายและขาดทุน การนำ ระบบน้ำหยด และ การวัดค่าความชื้นในดิน มาใช้ จึงช่วยให้บริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดมากขึ้น
- การระบาดของศัตรูพืชที่ไม่สามารถควบคุมได้ด้วยวิธีเดิม: การใช้สารเคมีอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาดินเสื่อมโทรมและต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรหันมาศึกษา การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) โดยใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ซึ่งช่วยลดการใช้สารเคมีและสร้างความปลอดภัยให้แก่ผลผลิต
- ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง: ราคาปุ๋ยและปัจจัยการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรต้องหาทางลดต้นทุน การนำหลักวิชาการมาวิเคราะห์และ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ใช้ปุ๋ยได้อย่างแม่นยำและเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์
- การตลาดที่ไม่แน่นอนและถูกกดราคา: ผลผลิตที่ได้คุณภาพไม่สม่ำเสมอทำให้ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การนำหลักวิชาการมาปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน เช่น มาตรฐาน GAP ทำให้สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาได้มากขึ้น

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การปลูกข้าว: มีการทำ ข้าวเปียกสลับแห้ง เพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำที่ไม่แน่นอน และใช้ โดรน เพื่อพ่นปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ในการลดต้นทุนและเพิ่มความแม่นยำ
- การปลูกข้าวโพด: ใช้ การไถพรวนแบบขั้นบันได และ พืชคลุมดิน เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน รวมถึงการใช้ การวิเคราะห์ค่าดิน และ กับดักฟีโรโมน เพื่อลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี
- การปลูกกล้วยหอม: แก้ปัญหาโรคด้วยการใช้ ต้นพันธุ์ปลอดโรคจากเนื้อเยื่อพืช และใช้ ถุงคลุมเครือกล้วย เพื่อเพิ่มคุณภาพของผลผลิต นอกจากนี้ยังนำ การแปรรูปผลผลิต มาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าและลดการสูญเสียของผลผลิตในช่วงที่ราคาตกต่ำ

การนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีเหล่านี้มาปรับใช้ ไม่เพียงแต่ช่วย ลดต้นทุนการผลิต และ เพิ่มผลผลิตต่อไร่ เท่านั้น แต่ยังช่วย บริหารจัดการทรัพยากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. ประเมินปัญหา: เริ่มจากการสำรวจปัญหาที่เจอจริงในพื้นที่ เช่น ปัญหาเรื่องน้ำ หรือศัตรูพืช
๒. ศึกษาหาความรู้: เข้าร่วมอบรมที่ศูนย์ ศพก. หรือค้นคว้าข้อมูลจากหน่วยงานราชการ เพื่อเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับปัญหาของเรา
๓. ทดลองนำร่อง: ลองนำเทคโนโลยีมาใช้ในพื้นที่เล็กๆ ก่อน เช่น ติดตั้งระบบน้ำหยดในแปลงทดลองเพื่อดูผลลัพธ์
๔. ปรับใช้และขยายผล: เมื่อเห็นผลสำเร็จจึงค่อยขยายการใช้เทคโนโลยีไปยังแปลงอื่นทั้งหมด
๕. แลกเปลี่ยนเรียนรู้: เป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรคนอื่น และแบ่งปันประสบการณ์เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็งต่อไป

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. เก็บตัวอย่างดิน

เก็บดินจากหลายจุดในแปลงเพาะปลูก ลึกประมาณ ๑๕-๒๐ ซม.

ผสมดินให้เข้ากัน แล้วนำไปตากแห้งก่อนส่งตรวจ

๒. ส่งดินวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ

ตรวจสอบค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), อินทรีย์วัตถุ, ธาตุอาหารหลักและรอง

ส่งให้สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. รับผลวิเคราะห์ดินและคำแนะนำ

ได้รับข้อมูลว่าดินมีธาตุอาหารใดมากหรือน้อย

พร้อมคำแนะนำการใช้ปุ๋ยชนิดและปริมาณที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก

๔. ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ

ใส่ปุ๋ยให้ตรงกับความต้องการของพืชและสภาพดิน

อาจมีการปรับ pH ดินด้วยปูน หรือเติมอินทรีย์วัตถุถ้าจำเป็น

๕. ติดตามผลและวิเคราะห์ซ้ำในรอบถัดไป

ประเมินผลผลิตและการเจริญเติบโตของพืช

วิเคราะห์ดินใหม่ทุก ๑-๒ ปี เพื่อปรับสูตรปุ๋ยให้เหมาะสม

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าวโพดหวาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๔-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ถั่วเขียวหอมทอง พื้นที่ปลูกจำนวน ๒-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ผักกาดขาว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑-๐-๐	(ไร่-งาน-วา)
๑.๔) ถั่วฝักยาว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑-๐-๐	(ไร่-งาน-วา)
๑.๕) นาข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๕๐-๐-๐	(ไร่-งาน-วา)
- ๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย
- ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) วัว จำนวน ๗ (ตัว)

๓.๒) ไก่ไข่ จำนวน ๕๐ (ตัว)

- ๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

- ๑) สินค้า ข้าวโพดหวาน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) เมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) เตรียมแปลง เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าแรง เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๕,๔๔๐ บาท/ไร่

รายได้ ๒๕,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้วันละ - บาท/วัน

- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว ผักกาดขาว

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ กลั้วหอมทอง , ข้าว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ทำให้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เราสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและสุขภาพแข็งแรงจากการลดการใช้สารเคมี นอกจากนี้ยังทำให้ครอบครัวมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและอาชีพมากขึ้น เพราะมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต้นทุนต่ำลง ไม่เพียงแต่ตนเองที่ได้รับประโยชน์ เกษตรกรรายอื่นที่นำแนวทางเดียวกันไปปรับใช้ ก็สามารถเพิ่มผลผลิตและลดภาระค่าใช้จ่าย

ได้เช่นกัน เมื่อหลายครัวเรือนในชุมชนมีความมั่นคงมากขึ้น ก็เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

มีการนำสารชีวภัณฑ์มาใช้ในกิจกรรมการเกษตร สามารถช่วยลดการพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์ ซึ่งมักส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค การใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น จุลินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ สามารถช่วยลดมลพิษในดินและแหล่งน้ำโดยรอบ เนื่องจากไม่มีสารตกค้างที่เป็นอันตราย อีกทั้งยังส่งผลให้สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ เช่น แมลงที่มีประโยชน์ จุลินทรีย์ในดิน นอกจากนี้ สารชีวภัณฑ์ยังช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้น มีการระบายน้ำและอุ้มน้ำได้ดี ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตแข็งแรง ลดการพังทลายของหน้าดิน และยังช่วยให้สามารถใช้น้ำในการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำโดยทางอ้อม อีกทั้งทำให้สภาพแวดล้อมโดยรวมของพื้นที่เกษตรมีแนวโน้มดีขึ้นจากผลกระทบของสารเคมีในอดีต

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้น มีการระบายน้ำและอุ้มน้ำได้ดี ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตแข็งแรง ลดการพังทลายของหน้าดิน และยังช่วยให้สามารถใช้น้ำในการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก. มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของอำเภอแก่งกระจานอย่างต่อเนื่อง เรามีข้อมูลที่ครบถ้วนเกี่ยวกับ ชนิดพืชเศรษฐกิจหลัก ของพื้นที่ เช่น ทุเรียน, ข้าว, ข้าวโพด, และกล้วยหอม ตลอดจนข้อมูลด้าน สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และ ปัญหาด้านการเกษตรที่สำคัญ เช่น ปัญหาเรื่อง การจัดการน้ำจากเขื่อนแก่งกระจาน ทั้งในช่วงน้ำแล้งและน้ำหลาก รวมถึงการระบาดของศัตรูพืชที่แตกต่างกันไปในแต่ละฤดูกาล ข้อมูลเหล่านี้เป็นฐานสำคัญในการวางแผนและให้คำแนะนำที่ตรงจุดกับเกษตรกร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. เป็นศูนย์กลางในการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และเป็น แหล่งศึกษาดูงาน ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และจากจังหวัดใกล้เคียง เราจัดอบรมในหัวข้อที่เกษตรกรสนใจและเป็นประโยชน์จริง เช่น การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน นอกจากนี้ เกษตรกรต้นแบบใน ศพก. ยังทำหน้าที่เป็น วิทยากร ในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกษตรกรคนอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เราทำหน้าที่เป็น ที่ปรึกษา ให้กับเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านการเกษตรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่อง โรคพืช เช่น โรคตายพรวายในกล้วยหอม หรือปัญหาแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด เราให้คำแนะนำ ในการใช้หลักวิชาการและสารชีวภัณฑ์ในการแก้ปัญหอย่างถูกต้อง และยังทำหน้าที่ รับเรื่องร้องเรียน และ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ และกรมชลประทาน เพื่อให้ปัญหาของ เกษตรกรได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. เป็นช่องทางหลักในการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และ องค์ความรู้ด้านวิชาการเกษตร ให้กับชุมชน เรามีบอร์ดประชาสัมพันธ์ที่อัปเดตข้อมูลอยู่เสมอ และมีการใช้ช่องทางออนไลน์อย่าง ไลน์กลุ่ม ในการสื่อสารกับ เกษตรกรอย่างรวดเร็ว เช่น การแจ้งเตือนเรื่องสภาพอากาศ การระบาดของศัตรูพืช หรือข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ สนับสนุนต่างๆ ของภาครัฐ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำ องค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายผล: เราใช้วิธี "เพื่อนสอนเพื่อน" โดยเกษตรกรต้นแบบจะไปช่วยแนะนำและให้ความรู้แก่ เกษตรกรรายอื่นๆ ถึงในแปลง อีกทั้งยังมีการจัด วันถ่ายทอดความรู้ (Field Day) เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนได้เข้า มาดูผลสำเร็จของแปลงเรียนรู้ใน ศพก.

ผลลัพธ์: เกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติสามารถ ลดต้นทุนการผลิต ได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การลด การใช้ปุ๋ยเคมีจากการวิเคราะห์ดิน และการใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี อีกทั้งยังสามารถ เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และ ยกระดับคุณภาพผลผลิต จนสามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้นได้ในที่สุด

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ในฐานะ ศพก. เรามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอแก่่งกระจาน และ หน่วยงานในท้องถิ่น โดยให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านการเกษตรของอำเภอ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในการพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและมีช่องทางการตลาดที่กว้างขึ้น

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของผมในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. คือการเป็น ตัวแทนและเสียงของเกษตรกร ในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ โดยทำหน้าที่ ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และดูแลให้มั่นใจว่าทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์กับเกษตรกรอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็น แบบอย่างที่ดี ในการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีมาใช้ในแปลงของตัวเอง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรในชุมชนครับ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ผมภูมิใจที่ ศพก. ไม่ได้เป็นแค่สถานที่ แต่เป็น ศูนย์รวมความรู้และนวัตกรรม ที่เกษตรกรสามารถพึ่งพาได้จริง เราทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในพื้นที่อย่างตรงจุด เช่น การให้คำแนะนำในการใช้ชีวภัณฑ์เพื่อจัดการโรคพืช และการรับเรื่องร้องเรียนด้านต่างๆ ซึ่งทำให้เกษตรกรรู้สึกอุ่นใจว่ามีที่พึ่งยามเกิดปัญหา อีกทั้งสามารถ เปลี่ยนวิธีคิดและวิธีปฏิบัติ ของเกษตรกรในชุมชนได้ โดยถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการเกษตร และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม จนเกษตรกรสามารถ ลดต้นทุน จากการใช้ปุ๋ยและสารเคมีได้อย่างเป็นรูปธรรม และยังสามารถ เพิ่มผลผลิต และ คุณภาพของสินค้าเกษตร ให้ได้มาตรฐาน ทำให้พวกเขามีรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เราได้นำเสนอข้อมูลและปัญหาจากภาคปฏิบัติเพื่อใช้ในการ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอ ทำให้แผนที่ออกมานั้นตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง และยังช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรอย่างตรงจุดอีกด้วย ที่สำคัญ ศพก.เป็นตัวเชื่อมโยงและ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง และสร้างช่องทางการสื่อสารให้เกษตรกรสามารถพูดคุยและช่วยเหลือกันได้ ทำให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็งและพร้อมที่จะร่วมกันพัฒนาการเกษตรของอำเภอแก่่งกระจานให้ก้าวหน้าต่อไปครับ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี (ปี พ.ศ. ๒๕๕๙)
- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จังหวัดเพชรบุรี (ปี ๒๕๕๘)
- ประธานกลุ่มวิสาหกิจผู้เลี้ยงสัตว์ ตำบลพุสวรรค์
- ประธานกลุ่มวิสาหกิจ
- รองประธานแปลงใหญ่โคเนื้อพุสวรรค์
- หมอดินอาสา
- เศรษฐกิจการเกษตร
- ครูบัญชีอาสา
- อาสาปศุสัตว์
- อาสาสมัครสหกรณ์
- ชาวนาอาสา
- เกษตรหมู่บ้าน
- ประมงอาสา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การสละเวลาและแรงกายแรงใจส่วนตัวมาทำงานเพื่อชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่ต้องไปประชุมหรือติดต่อประสานงานต่างๆ ซึ่งบางครั้งก็ต้องทำงานในไร่นาของตัวเองไปบ้าง แต่ความรู้สึกนี้ไม่ได้เป็นภาระ แต่กลับสร้างความภาคภูมิใจในทุกๆ ครั้งที่เห็นพี่น้องเกษตรกรในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้นจากการที่เราได้ลงมือช่วยเหลือกัน เห็นผลผลิตของพวกเขามีคุณภาพมากขึ้น รายได้มั่นคงขึ้น หรือแม้กระทั่งได้ยินคำขอบคุณง่ายๆ ที่ทำให้เรามีกำลังใจที่จะทำต่อไป การได้เป็นส่วนหนึ่งในการทำให้ชุมชนของเราเข้มแข็งและก้าวหน้าไปด้วยกัน ถือเป็นการเสียสละที่มีความหมายอย่างแท้จริง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ยึดหลัก "ภูมิใจในสิ่งที่ทำ" เมื่อเราภูมิใจในงานที่ทำ เราจะทำมันอย่างสุดความสามารถด้วยความตั้งใจและซื่อสัตย์ ไม่ว่างานนั้นจะเล็กหรือใหญ่แค่ไหนก็ตาม และความภูมิใจนี้เองที่จะเป็นแรงบันดาลใจให้เราไม่หยุดที่จะเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อเราภูมิใจในสิ่งที่ทำ เราจะสามารถส่งต่อความรู้สึกที่ดีนี้ไปให้กับผู้อื่นได้อย่างแท้จริง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.นายอำนาจ เหลียงบำรุง	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญ
๒.นางรมิดา สัตย์ศรี	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๓.นายณรงค์ศักดิ์ สิ้นเหลือ	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

สัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบเชิงลึก ตามประเด็นการถอดบทเรียนที่กำหนด หลังจากนั้นให้ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียนทบทวนประเด็นอีกครั้ง และสรุปประเด็นจากข้อมูลที่ได้

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ประเด็นในการถอดบทเรียนหลายข้อ คำถามคล้ายๆกัน ทำให้ได้ข้อมูลคล้ายๆกัน

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

พิกัด : Latitude : ๑๒.๙๙๘๕๒๕๓๒ Longitude : ๙๙.๗๔๘๗๔๙๖๓
 X : ๕๘๑๑๙๖ Y : ๑๔๓๗๐๙๑ Zone : ๔๗